

Nader onderzoek naar vleermuizen aan een te slopen gebouw aan De Omloop 5-7 in Beilen

Nader onderzoek naar vleermuizen aan een te slopen gebouw aan De Omloop 5-7 in Beilen

Opdrachtgever

Gemeente Midden-Drenthe

Contactpersoon

de heer F. Meilof

Status

concept

Datum

10 oktober 2019

Vrijgave

D.E. Heidinga

Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Wettelijk kader	5
2 Beschrijving project	7
2.1 Ligging van het plangebied	7
2.2 Kenmerken van het plangebied	7
2.3 Beschrijving van het voornemen	9
3 Methode	11
3.1 Bronnenonderzoek	11
3.2 Veldonderzoek	11
4 Resultaten	13
5 Effecten en vervolg	17
5.1 Effecten	17
5.2 Vervolgstappen	17
6 Literatuur en bronnen	19

1 | Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Midden-Drenthe is van plan om een leegstaand gebouw aan De Omloop 5-7 in Beilen te slopen. Op deze plek is de nieuwbouw van een school gepland.

Voor de sloop is een quickscan uitgevoerd om de aanwezigheid van beschermde soorten in beeld te brengen (Buro Bakker 2018, P18269). Hieruit is naar voren gekomen dat het gebouw toegankelijk is voor vleermuizen en daarmee potentieel geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Deze door de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermde verblijfplaatsen zouden kunnen worden vernietigd bij de geplande sloop. Daarom is een ecologisch onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd.

Dit rapport doet verslag van het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen. Het rapport geeft antwoord op de volgende vragen;

- Zijn er verblijfplaatsen van vleermuizen in het gebouw aanwezig?
- Is er door het voornemen kans op overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming?
- Zijn er aan de hand van dit onderzoek vervolgstappen, zoals een ontheffingsaanvraag en mitigerende en compenserende maatregelen aan de orde?

1.2 Wettelijk kader

Per 1 januari 2017 zijn de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Boswet opgegaan in één nieuwe wet: de Wet natuurbescherming (Wnb). Hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming betreft het onderdeel soorten, voorheen de Flora- en faunawet.

In de Wet natuurbescherming worden drie beschermingsregimes onderscheiden:

1. Vogelrichtlijnsoorten (artikel 3.1 - 3.4)
2. Habitatrichtlijnsoorten en soorten genoemd in de Verdragen van Bern en Bonn (artikel 3.5 - 3.9)
3. Andere soorten (artikel 3.10 - 3.11; bijlage onderdeel A en B)

Onder de Wet natuurbescherming geldt, net als onder de Flora- en faunawet, de zorgplicht (artikel 1.11) voor alle in het wild levende dieren.

Voor dit project is de provincie Drenthe het bevoegd gezag voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming en voor het verlenen van een eventuele ontheffing. De provincie Drenthe heeft voor de implementatie van de Wet natuurbescherming een verordening vastgesteld. Hierin is onder meer de lijst met vrijgestelde soorten te vinden.

2 | Beschrijving project

2.1 Ligging van het plangebied

Het plangebied De Omloop 5-7 bevindt zich centraal in Beilen (gemeente Midden-Drenthe) en nabij het Linhorst Homankanaal (Figuur 1). Naast het plangebied staan gebouwen van de middelbare school CSG Beilen. Het te slopen pand is een voormalige meubelshowroom met bijbehorende bovenwoning (Oostland woonland). Aan de zuidwestzijde van het pand bevinden zich parkeerplaatsen en een boomenlaan.

Figuur 1 Het plangebied met rood omlijnd (Bron: NDFF).

2.2 Kenmerken van het plangebied

Het betreft laagbouw met gedeeltelijk een plat bitumendak en gedeeltelijk een licht hellend pannendak. De gevels zijn gedeeltelijk voorzien van houten aftimmering. De gevels, dakrand en delen van de betimmering geven middels kier (Figuur 2 hieronder) toegang tot ruimten in de spouw (zie ook Buro Bakker 2018, P18269) en zodoende is het gebouw geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. In de directe omgeving bevindt zich een aantal bomen, wat struiken en het terrein van de middelbare school met onder meer het plein en sportveld, het schoolgebouw en de gymzaal.

Figuur 2 Voorbeelden van voor vleermuizen geschikte kieren aan het gebouw (bron: Buro Bakker 2018, P18269)

2.3 Beschrijving van het voornemen

2.3.1 Doel

Het gebouw wordt gesloopt om plaats te maken voor vervangende nieuwbouw van een school.

2.3.2 Werkzaamheden

Het gebouw wordt gesloopt, struiken worden gerooid. De bomen rondom het plangebied blijven behouden. Halverwege de zomer van 2019 bleek dat de gymzaal naast het plangebied ook gesloopt moet worden.

2.3.3 Planning

De sloop staat voor begin 2020 gepland, nieuwbouw vanaf mei 2020. De school moet in het schooljaar 2021/22 functioneren.

3 | Methode

3.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek bestond uit het raadplegen van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, geraadpleegd op 7 oktober 2019) en vrij beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde soorten flora en fauna. Hiervoor zijn de meest actuele en relevante bronnen geraadpleegd (zie ook hoofdstuk 4).

3.2 Veldonderzoek

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd door middel van een viertal avond- of ochtendbezoeken in het zomerhalfjaar van 2019 (mei tot en met september). Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd volgens het vleermuisprotocol 2017 met behulp van een Petterson D240X batdetector en digitale opnameapparatuur. Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd onder voor vleermuizen geschikte weersomstandigheden (zie Tabel 1). Dit betekent een temperatuur boven de 10 graden, droog en weinig wind. Tijdens het invallen van de duisternis en in de vroege ochtend is met behulp van de batdetector gepost op verschillende strategische locaties rondom het gebouw, zodat in- en uitvliegende vleermuizen goed konden worden waargenomen.

Tabel 1 geeft een overzicht van de dagen waarop de verschillende onderzoeken zijn uitgevoerd. Alle veldrondes zijn uitgevoerd met 2 personen. Tijdens de eerste twee onderzoeksrondes (kr1 en kr2) is vooral gelet op de aanwezigheid van kraamverblijfplaatsen. De derde en vierde ronde (p1 en p2) zijn gericht op het vaststellen van paarverblijfplaatsen.

Tabel 1 Data veldwerk en weersomstandigheden voor het onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen.

Ronde	Datum	Zon op/ zon onder	Begintijd	Eindtijd	Tempera- tuur in °C	Wind	Neerslag	Bewolking
kr1	29 mei 2019	21:46	21:24	23:30	17	W-1/2	geen	1/8
kr2	1 juli 2019	5:13	3:15	5:15	15	W-2	geen	6/8
p1	26 aug 2019	20:37	20:45	22:45	24	O-2	geen	0/8
p2	25 sept 2019	19:26	21:15	23:15	13	ZW-1	geen	6/8

4 | Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het veldwerk besproken. Dit omvat het gerichte onderzoek in het plangebied zelf, en de omgevingscheck.

Plangebied

Aanwezigheid verblijfplaatsen

Ten tijde van de eerste onderzoeksrunde bleek een deel van de in de quickscan gerapporteerde openingen te zijn gedicht (Foto 1). De kans op het waarnemen van vleermuisverblijfplaatsen in dit gebouw was daardoor sterk verkleind. In het plangebied zijn vervolgens geen verblijfplaatsen van vleermuizen geconstateerd.

Foto 1 Voorbeelden van voor aanvang van het nader onderzoek dichtgemaakte openingen

Tabel 2 Resultaten van het vleermuisonderzoek in het zomerhalfjaar van 2019.

Ronde	Locatie	Beschrijving	soort	type	aantal
kr1	Geen verblijfplaatsen in onderzoeksobject, maar wel 2 uitvliegende laatvliegers uit de naastgelegen gymzaal				
kr2	Geen verblijfplaatsen in onderzoeksgebied				
p1	Geen verblijfplaatsen in onderzoeksgebied				
p2 gymzaal	Geen uitvliegers vanuit de gymzaal				
p2	Geen verblijfplaatsen in onderzoeksgebied				

Overige elementen van de functionele leefomgeving

Essentieel foerageergebied

Binnen het plangebied ontbreekt belangrijk onmisbaar foerageergebied. Enkele luwe plekken in het plangebied zijn gebruikt als foerageerplek. In het plangebied zijn uitsluitend foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen die korte tijd aanwezig waren. Er zijn meerdere soortgelijke foerageerplekken aanwezig buiten het plangebied zoals het Linthorst Homankanaal en diverse gebouwen in de directe omgeving. Het plangebied maakt dus deel uit van een veel groter gebied waarin geschikt foerageergebied in ruime mate aanwezig is. Essentieel en onmisbaar foerageergebied is daarom niet aanwezig in het plangebied.

Essentiële vliegroutes

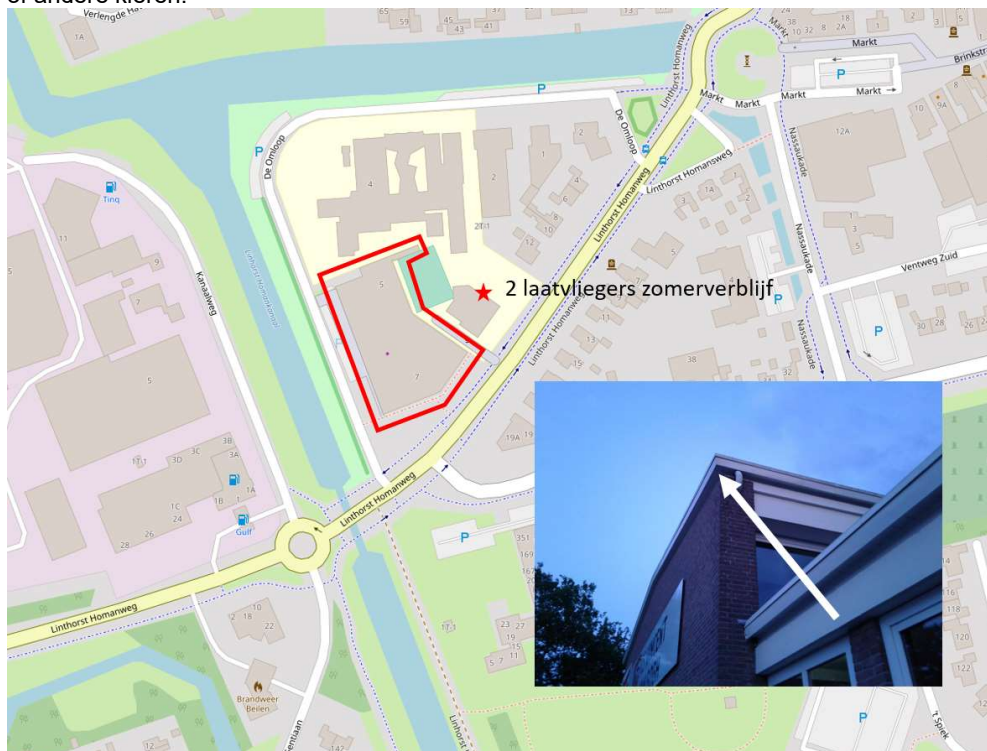
Essentiële vliegroutes, die verblijfplaatsen en foerageergebied verbinden, bestaan uit lijnvormige structuren, zoals bomenrijen en watergangen. Sommige vleermuissoorten mijden hierbij (fel) verlichte plekken. Onder verschillende weersomstandigheden, bijvoorbeeld bij verschillende windsnelheden en windrichtingen, kunnen verschillende routes worden gebruikt. Soms zijn de vliegroutes niet aan een herkenbare lijnvormige structuur te relateren. Er vindt dan een diffuse verspreiding over de woonwijk en groengebieden plaats en er wordt gefoerageerd in tuinen, bomen, bij gemeentelijk groen, watergangen en dergelijke. Binnen het plangebied zijn geen essentiële vliegroutes aanwezig.

Omgeving plangebied

Aanwezigheid verblijfplaatsen

Tijdens de eerste onderzoeksrunde is in de directe omgeving van het plangebied een verblijfplaats van laatvliegers vastgesteld. Deze verblijfplaats bevindt zich in de gymzaal van CSG Beilen (Figuur 3). De exacte functie van deze verblijfplaats kon niet verder worden vastgesteld.

De omgevingscheck wijst uit dat er vele voor vleermuizen geschikte gebouwen in de directe omgeving van het plangebied staan: Een groot aantal woningen heeft voor vleermuizen geschikte gevelpannen of andere kieren.

Figuur 3 Locatie laatvliegerverblijfplaats naast het plangebied. Inzet: Uitvliegplek van de laatvliegers (bron: Open Streetmaps)

Overige elementen van de functionele leefomgeving

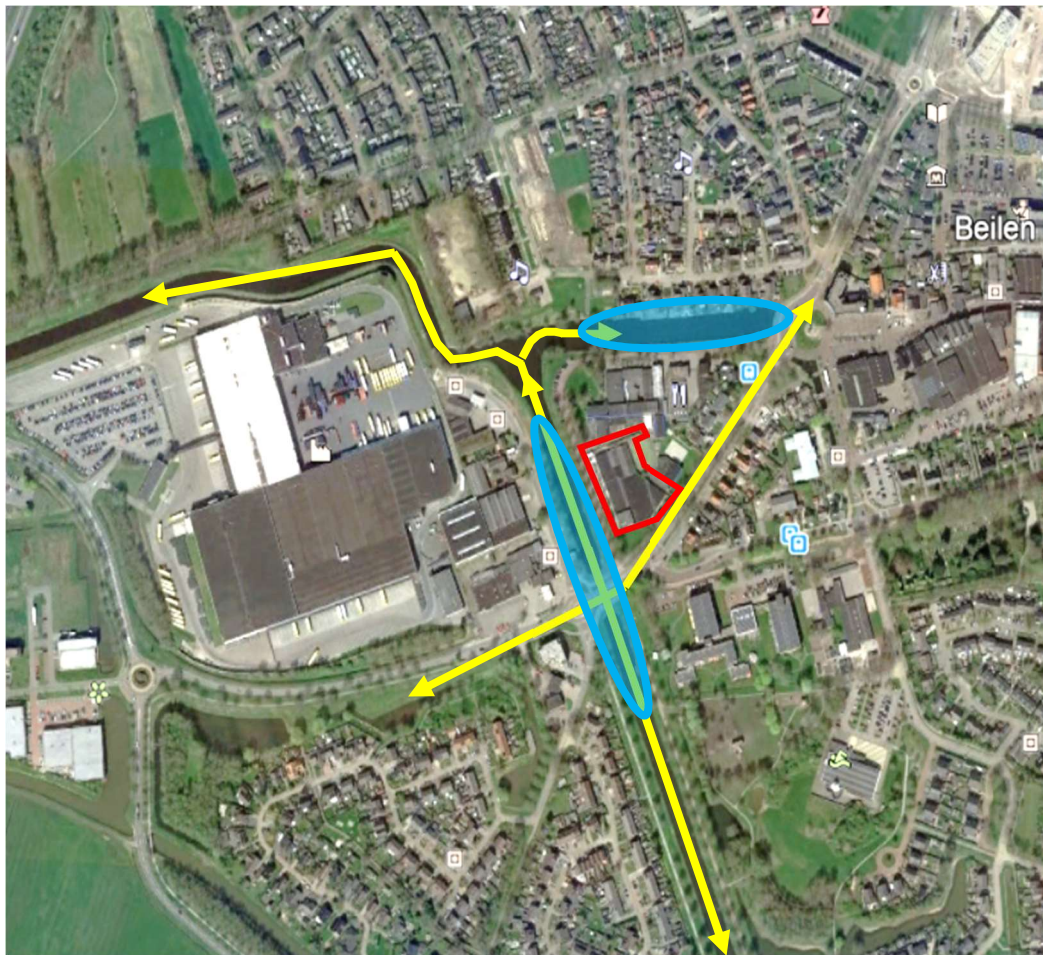
Essentieel foerageergebied

Tijdens de veldbezoeken foerageerden verschillende vleermuissoorten boven het Linthorst Homankanaal (zie ook Figuur 4). Dit waren laatvlieger, watervleermuis, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Met name ten westen van het plangebied kan foerageergebied boven het kanaal door uitstralende verlichting beïnvloed worden. Deze delen van het kanaal vormen voor deze soorten echter geen essentieel foerageergebied, omdat ze deel uitmaken van een groter foerageergebied dat onder meer een groot deel van het kanaal omvat.

Essentiële vliegroutes

In de directe omgeving van het plangebied zijn verschillende vliegroutes aanwezig. Op Figuur 4 is de ligging van de routes aangeduid.

De boomsingels aan de vaart en de Linthorst Homanweg kunnen als vliegroute van vleermuizen functioneren, evenals de gevels van de woningen aan de Linthorst Homanweg. Het Linthorst Homankanaal vormt binnen het onderzoeksgebied mogelijk een essentiële vliegroute voor watervleermuizen. Omdat watervleermuis een lichtmijdende soort is, kunnen met name aan de zijde van het Linthorst Homankanaal vliegroutes door uitstralende bouwverlichting beïnvloed worden.

Figuur 4 Vliegroutes (geel) en foerageergebied (blauw) van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied (rood)(bron: Google Earth Pro)

5 | Effecten en vervolg

5.1 Effecten

Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Uit de omgevingscheck blijkt dat op verschillende locaties geschikte verblijfplaatsen mogelijk zijn. Direct naast het plangebied bevindt zich een laatvliegerverblijfplaats. De uitvliegplek van deze verblijfplaats bevindt zich aan de kant waar het nieuwe schoolgebouw gepland is. Effecten op deze verblijfplaats zijn daarom op voorhand niet uit te sluiten.

Net buiten het plangebied kan uitstralende bouwverlichting mogelijk een vliegroute van watervleermuizen aantasten. Hiermee zou de Wnb worden overtreden.

5.2 Vervolgstappen

Om nadelige effecten op de vliegroute van watervleermuizen te voorkomen, kan het beste gewerkt worden met afgeschermd bouwverlichting, die alleen het bouwterrein verlicht en niet de bomenlaan en het kanaal ernaast. Dit is niet nodig, indien er alleen overdag gewerkt wordt zonder gebruik te maken van kunstlicht, en alleen wanneer gewerkt wordt in de vleermuisactieve periode (april – oktober).

Indien volgens bovenstaand advies gewerkt wordt, is geen sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming en dus geen ontheffing nodig. Wel is de algemene zorgplicht van kracht (zie paragraaf 5.2.1).

Om de effecten van de nieuwbouw op de verblijfplaats van laatvliegers in de naburige gymzaal te kunnen beoordelen, adviseren wij nader onderzoek te doen naar het exacte gebruik dat de laatvliegers maken van dat gebouw.

Om te voorkomen dat bij het rooien van struiken, heggen e.d. in gebruik zijnde vogelnesten verloren gaan, dient het rooien van struiken buiten het vogelbroedseizoen (ca. maart – juli, sommige soorten broeden ook buiten deze periode) te gebeuren.

5.2.1 Invulling zorgplicht

De zorgplicht (art. 1.11 Wet natuurbescherming) houdt in dat schade aan wilde planten en dieren zoveel, als redelijkerwijs mogelijk is, wordt voorkomen.

In dit geval kan dat betekenen dat het rooien van struiken, heggen e.d. in één richting gebeurt, zodat grondgebonden zoogdieren en andere kleine dieren zelfstandig het terrein kunnen verlaten.

6 | Literatuur en bronnen

- Buro Bakker (2018); Quicksan Wet natuurbescherming De Omloop 5 - 7 te Beilen. Rapport P18269, Assen.
- Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers, Haarlem.
- Ministerie van LNV, 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Geraadpleegd 7 oktober 2019.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

Websites

- www.netwerkgroenebureaus.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

Colofon

Uitgevoerd door

Buro Bakker adviesburo voor ecologie

Weiersloop 9

Postbus 10034 | 9400 CA Assen

T 0592 - 313389 | info@burobakker.nl

www.burobakker.nl

Projectleiding

drs. D.E. Heidinga

Rapportage

drs. R.P. Hanisch

Veldwerk

H.J. Steendam; R.P. Hanisch; A. Sibma

Kwaliteitscontrole

Ing. H. J. Steendam

© Buro Bakker adviesburo voor ecologie

Gebruik en overname van gegevens alleen

toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren

Buro Bakker (2019); Nader onderzoek naar vleermuizen aan een te slopen gebouw aan De Omloop 5-7 in Beilen. Rapport P18297, Assen.

Foto's: Aaron Sibma en Harold Steendam